(Nro. 284.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 143. 9. Grudnia 1822.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — N. Pan raczył nayłaskawiey Urodzon. Jozefa Bobowskiego, właściciela maiętności Humnisko, mianować bezpłatym Radcą Galicyyskiego Rządu kraiowego.

Uwiadomienia C. K. Rządu kraiowego.

I. Nayiasnieyszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 23. Września r. b. i stosownie do przepisow naywyższego patentu z dnia 8. Grudnia 1820 nadadź raczył pięćletny przywiley Antoniemu Keinerowi Ofonheim, w mieście pod Nrm. 1152 mieszkaiącemu, na wynalazek nowego rodzaiu wozów do prowadzenia ciężarów, który co do istoty na tém zasadza się, 1.) że ten wóz, chociażby tylko o dwóch kołach, zawsze ruchomym dyszlem iest opatrzony, co nawracanie w wązkich ulicach ułatwia, 2.) że bez dania temuż wozowi innego kierunku i bez pomocy człowieka do wyładowywania, wypróżniony bydź może; 3.) że tenże sam wóz bez osobnego przygotowania do każdéy zwyczayney ilkości towaru, który na miarę kubiczną sprzedawanym bywa, stosnie się, i sam za stanowczą miarę uważany bydź ma; 4.) że osi i koła w tym wozie tak są urządzone, iż ieden koń dwa razy tyle ciężaru, iak wozem zwyczaynym ciągnąć może; 3.) że gdy koła i osi raz należycie oliwą nasmarowane zostaną, chociaż przy codziennem używaniu wozu, bardzo długi czas smarowane bydź nie potrzebuią; 6.) że te od wciskania się w nich prochu zabezpieczone są, 7.) że przy tych wozach nie trzeba się obawiać utracenia lona lub śruby a tém samem spadnienia koła; 8.) że tych osi i kół do wszelkich wozów i ekwipażów użyć można.

II. Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z d. 23. Września r. b. raczył Doktorowi medycyny Franciszkowi Höpfner, w mieście pod N. m. 592 mieszkaiącemu nadadź stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 przywiley pięćletni na wynalazek machiny, co do istoty zasadzaiącey się na tém: »iż powietrze ścieśnione, przez otworzenie cewki, wolny pęd odzyskuiące, przez krótką dwoma oleynemi kagancami rozpaloną rurę dobywaiąc rozgrzewa się i mocą siły rozdymaiącey właściwym mechanizmem z dwóch stron na iedno mieysce działa, który to mechanizm tym sposobem w swoim ruchu utrzymanym zostaie; a że oraz iest dźwignią, przeto krótszem wyższem skrzydłem sięga do zakrzywionych czopów przy walcu, i tym sposobem za pomocą kołowrotu powstaie ruch kolisty, przezco wszystkie inne roboty techniczne połączyć, odbywać i w miarę ich potrzeby siłę w obmowie będącą powiększyć, lub zmieyszyć można, przyczem machina ta wszystko sama, bez inney pomocy i z potrzebnem bezpieczeństwem działa a ze względu małych wydatków na iey sprawienie i utrzymanie, na pierwszeństwo przed machinami parowemi zasługuie.«

III. Na iarmarku w Dąbrowie Cyrkułu Tarnowskiego rozdawano d. 22. Maia przeznaczone od Rządu na polepszenie chowu bydła i koni nagrody, gdzie następuiące osoby przepisane ceny odebrały: 1.) Po 20 Cz. Zł. w złocie za przychów naypięknieyszych po stadnikach skarbowych źrzebców, poddani: Wilhelm Müller z Hohenbachu, i Maciey Muchay z Szarwarku, tudzież Ekonom z Przedborza Sebastyian Dąbkowski. 2.) Po 6 Cz. Zł w złocie za przychów naypięknieyszych źrzebce po stadnikach skarbowych, poddani: Marcin Kupetz z Nieczayny i Kaźmierz Tryt z Lipia. 3.) 12 ZR. w M. K. za przychow naypięknieyszego byka poddany: Michał Lezon z Dąbrowy, nakoniec 4.) Po 8 ZR. M. K. za przychowanie naypięknieyszych krów poddani z Dąbrowy: Michał Lezon, Woyciech Malinowski, Mikołay Wolski i Walenty Dorosz.

Kurs Wiédeński z dnia 3ogo Listopada: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K 85 2/3 — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. ———. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR M. K. — —, — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M K. ——— Kurs na Augsburg za 100 Kur. 100 1/4 Uso. —

)(

Moneta konwencyyna za 100, 250. — Akcyie bankowe, iedna po 980 4/5 ZR. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpaniia.

Z Madrytu d. 7. Listopada.— Monarcha nasz, posłał Krolowi Szwedzkiemu order złotego Runa, i w tych dniach z rodziną swoią przeiechał się do Prado. Królowa iest już prawie zupełnie zdrowa.

Ze wszystkich byłych Ministrów, ieden tylko Moscoso iest wolny od oskarżenia.

Poseł Angielski A'Couet, miewa częste i długie narady z naszemi Ministrami.

Jenerał Zasco del Valle otrzymał zlecenia tyczące się poselstwa do Londynu. Jenerał Velasco obiął po nim dowództwo w Arragonii.

Wniosek Kommissyi względem sposobu postępowania przy uwięzieniu burzycieli spokoyności, przyięty został większością głosów 76 przeciwko 65. Podług nowego prawa, uwięziony nawet po 30 dniach, może bydź badany.

Na utrzymanie 22,316 ludzi piechoty, 1702 ludzi iazdy, 244 ludzi artyleryi, 591 ludzi do pociągów i 400 pionierów, któremi woysko zostało powiększone, przeznaczyły Stany na 7 miesięcy 27,688,758 realów (7 miliionów frank.)

Dziennik Universal donosi urzędownie, iż Pułkownik Paredes, Sędzia inkwirent, nie został ani z urzędu zrzucony, ani zawieszony. Gdy bowiem władze woyskowe dowiedziały się, że mozolne śledztwo powierzone Pułkownikom Paredesowi, nie dozwalało mu pełnić dokładnie obowiązków woyskowych, przeto z tey iedynie przyczyny wyznaczyły do zastępowania go w tey mierze, Kapitana Delresa.

Towarzystwa patryiotyczne w Kadyxie, Sewilli, Kordowie, Grenadzie, Maladze, Murcyi, Alicante, Kartagenie i Walencyi, zostały znowu otworzone. Przed przybyciem swem do Madrytu, Riego wszystkie zwiedził.

Dnia 24. Października, obchodzono uroczyście w Sewilli urodziny Jenerała Riego. Kamień konstytucyyny uwieńczono, a gwardyia narodowa stała przy nim w paradzie. Tegoż dnia dano bal maskowy i tańce.

Główne siły Rojalistów, pod dowództwem Erolesa, Romagosy, Romanilla, Miralesa i Jen del Etagna, walczyły pod Castelfolit. Trapista nie dowodzi żadnym oddzielnym korpusem; lecz pisze odezwy do woyska.

W Bajonnie, nie Rojaliści, ale Konstytucyioniści Hiszpańscy, odebrali rozkaz opuszczenia tego miasta.

Od granic Hiszpańskich d. 4. Listopada.— Rejencyia w wydanym wyroku wskazała sposoby i środki napełnienia skarbu Królewskiego. Artykuł 10ty przepisuie zabranie na skarb i przedaż dóbr Konstytucyionistów.

Gazeta Urgelska wyraża, iż (iak słychać) Mina przedsięweźmie naypierwey zdobycie Kordony, a potém Balagueru, bronionego przez Trapistę, a w końcu na sam Urgel uderzy; lecz obok tego wystawia mieyscowe przeszkody, iakich po drodze dozna, a które uważa za nieprzezwyciężone. Jenerał Fleyres wyruszył z Vich w 1500 ludzi, między któremi iest 300 Piemontczyków, dla uderzenia na Jenerała Milansa. — Taż Gazeta donosi daley, że Misas (który się Costa nazywa) przebiega cały kray bez przeszkody, i że Mina zdobywszy Castelfolit kazał tam rozstrzelać wszystkich mieszkańców zdatnych do noszenia broni i Xięży, a miasto spalił.

Dwa są mieysca zwane Castelfolit (pisze Gazeta Urgelska); to, które Mina zdobył, nazywa się oraz Noya; iest obwarowaną skałą, stoiącą nad przeyściem z Calaf do Tora i Pons, i mało znaczącą. Prawdziwa zaś twierdza Castelfolit leży nad Lobregat, i zostaie ciągle w mocy Rojalistów.

Gazeta Urgelska odwołuie śmierć Jenerała Torrijos. Nazwisko to wzięła za nazwisko innego nieznanego iey Jenerała. Torrijos otrzymał rozkaz udania się do Nawarry.

Dnia 26. z. m. przybyło z Urgelu do Puicerdy 80 ułanów. Całe woysko wiary w Puiaerda na dniu 30. składało się z 4 do 500 ludzi.

Oddział woyska, dowodzonego przez Jenerała Zarco del Valle w Arragonii, udał się do Nawarry dla odparcia Quesady. Trapista korzystaiąc z tego, posunął się do Cinca, i opanował miasto Balbastro w Arragonii.

Baron Eroles urodził się w Katalonii niedaleko Conque de Tremp, gdzie ma swoie dobra, czyniące dochodu rocznego blisko 300,000 franków. W czasie pokoiu nayczęściey bawił w Talar. — Woysko wiary zaymuie trzecią część Katalonii, która iest nayludnieysza, ale za to prawie wcale nieurodzayna i gorzysta.

Gazeta Madrycka »*Universal*« z d. 7. Listopada zawiera dzienny rozkaz głównego dowódzcy Madrytu, którego osnowa iest następuiąca: »Ponieważ nie wolno Don Paredesowi, zatrudniać się instrukcyią processu

względem powstania z d. 7. Lipca i znaydować się na dotychczasowym swoim urzędzie iako sędziemu woyskowemu Madrytu, z tey przyczyny na prośbę D. Paredesa, główny dowódca Madrytu zdał iego urzędowanie Adjutantowi placu, Don Casirinowi de la Delresa, i dopóki sądowe sprawy Don Juana de Paredes, prawdziwego Majora sierżanta placu Madryckiego trwać będą, tenże zatrudniać się będzie wszelkiemi sprawami tyczącemi się woyskowości.

Gazety Francuzkie donoszą z listów bez dat pisanych z Puycerdy, że Rejencyia siedzibę swoiego Rządu do tego miasta przeniesła; że zdarzenie to iest skutkiem poruszeń Miny. który od nieiakiego czasu stara się Urgel opasać, lecz, że żaden woienny wypadek nie był powodem tey odmiany. Urgel nie iest oczyszczony z woyska Wiary, nawet Konstytucyioniści nie zagrażaią iuż więcey miastu temu.

Gazeta Toulouzka donosi z Urgelu pod d. 3. Listopada, że po oczyszczeniu Castelfollitu Baron d'Eroles i Romanillo połączyli się w Pons o półtora dnia pochodu od Urgelu i że Marszałek polny Romagosa osadził Olianę i iey okolice prawie 500 ludzi. — O Jenerale Fleiras, dowódzącym pod Vich nie ma żadney wiadomości. Mina stał w okolicy Issony. — Dnia 3 t. m. z rana zatrwożony został Urgel płonną wieścią, że Konstytucyioniści zbliżaią się ku temu mieyscu. Ztąd to poszło, ponieważ od Balaguer o 30 godzin od Urgelu słyszano strzelanie.

Wiadomości z Katalonii z d. 4. Listopada opowiadaią: »Mina zdawał się z tey przyczyny postępować od Balaguer, że chciał główny oddział roialistów pod Jenerałem d'Eroles na dwa ognie wystawić, ponieważ oddział Zarca del Valle (dowodzony teraz przez Velasca) stoi za Balaguerem. Pochód Miny do Balaguer mógł mieć także i ten zamiar, ażeby tył zayść szeregowi Roialistów koło Segry. Ponieważ od Balaguer między Noguerą i Segrą w długości 14 godzin drogi aż do la Seo (słowo zepsute zamiast Ciudad *Civitas*, miasto) d'Urgel ciągnie się płaszczyzna Urgelska. O kilka godzin od Urgelu zaś wznosi się grzbiet gór Pireneyskich, gdzie tylko wąska iest droga często przez Segrę przerzynana, ten z rzędem gór Pireneyskich będących na granicy Francuzkiey, tworzy tróykąt, za którego podstawę Segrę poczytać można. Tróykąt ten, w którego łonie leżą Urgel i Puycerda, z przodu nie łatwo napadnięty bydź może, z powodu po naywiększéy części przykrych skalistych i obwarowanych brzegów Segry; nawet we woynie wybawczéy nigdy Urgel przez Francuzów nie był zaięty. Mina wzdłuż Segry tak daleko tylko przystąpić może, gdzie wyżwspomniony wznosi się grzbiet gór, potém musi się zwrócić do wyższéy Arragonii, którą obiedwie odnogi rzeki górskiey, zwanéy Noguerra, przerzynaią. (Ta, co na Wschodzie ku Urgelowi, nazywa się de Pallares, ta, co na Zachodzie, Ribagorza) Z tamtąd kilka dróg gorzystych prowadzi do wyżwspomnionego łona Segry. Wszelako droga ta dobrze iest ubezpieczona warowniami Conque del Tremp i Talarn (rodzinnego zamku Barona d'Eroles.) koło Niguerny de Pallares. Już nawet Tabuenka nie mógł się przedrzeć tamtędy do Urgelu, będąc wprawdzie tylko od małey garstki woiowników wspierany. Z Francyi dwie drogi prowadzą do Urgelu, z Perpignan przez Montlouis wzdłuż Segry i z Taraskonu przez dolinę Andorry.«

Jenerał Quesada zdawszy Jenerałowi Odonell główne dowództwo swoiego oddziału został od Rejencyi mianowany Kapitanem trzech prowincyi: Alawy, Biskai i Guipuscoa.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Z Londynu d. 15. Listopada. — Król mocno w tych dniach cierpiał na podagrę, lecz ma się znacznie lepiey. — Xiążę Kambridge z Xiężniczką Augustą wyiedzie do Hannoweru, Xiężniczka, powróciwszy na wiosnę, nie będzie mieszkała w Buckinghamhouse, gdyż Król kazał to mieszkanie dla siebie urządzić. — Przez ciąg niebytności Króla, pokazuią cudzoziemcom za pieniądze pałac Królewski Karltonhouse.

P. Bouwring siedzący od 5 tygodni w więzieniu w Francyi, miał bydź przywiezionym z Kaen do Paryża, gdzie go maią daley badać. Poseł nasz przy Dworze Francuzkim, P. Stuart, otrzymał od Ministra Francuzkiego odpowiedź na swoie podanie względem P. Bouwring, iż gdzie zdarzenie drogą prawa ma bydź rozstrzygnięte, tam powaga Rządu nie włada.

Kapitan Franklin i iego towarzysze zwiedzili morze lodowate północne aż po 117 stopień długości wschodniey i poprawili wiele ważnych błędów P. Hearne, w oznaczania mieysc. Rozpostarcie naszego handlu futrami będzie owocem ich trudów. Dostawszy się P. Franklin na morze lodowate, udał się kierunkiem na wschód, w zamiarze odkrycia no-

wey drogi do zatoki Hudsona, ale dla niedostatku potrzebnych do tego przedmiotów, zamysł iego nie miał pożądanego skutku.

Utrzymuią, że koszta uczty daney przez Lorda Mayora Heygate, wynoszą 12,000 funtów szterlingów.

Gazeta Kuryier otrzymuie codziennie wiadomości z Werony, częścią wprost z tego miasta, częścią przez Paryż.

Francyia.

Monitor z d. 17. Listopada zawiera artykuł tyczący się spraw Hiszpańskich, gdzie to co następuie, podane iest za przedmiot, podług którego uważanemi będą te okoliczności: »Nie iest tu mowa o tém, by dochodzić, przez iakie maxymy Hiszpaniia przyszła do tego tak smutnego położenia, w iakiém znayduie się w czasie ninieyszym, lecz o tem, ażeby wiedzieć; czyli położenie Hiszpańskiego Ludu nie wystawi Francyia na podobny rodzay niebezpieczeństw, które każdy naród maiący prawo własnego zachowania się, spowodować powinny do użycia wszelkiéy od Opatrzności wydzielonéy mu władzy, by tym niebezpieczeństwom koniec położyć. Jeżeli tę okoliczność rozważamy z prawdziwego iey widoku, przekonamy się, że ona prawo nam daie tak sobie postępywać, iak każdemu regularnemu Rządowi przystoi. Kiedy dotąd nikt nie ważył się zaprzeczać prawa Francyi utrzymywania uważaiącego woyska na granicach Hiszpańskich, by zachować się od napaści, na iaką przez sąsiednią Hiszpanią Francyi godność albo interes wystawiony bydź może, byłoby to rzeczą szczególnieyszą, gdyby Francyi nie chciano pozwalać uczynić końca tym niebezpieczeństwom, które muszą bydź groźne dla niéy kiedy chwyta się tak uciążliwych środków zaradczych, iakiemi iest woysko uważaiące.

Niemcy.

Podług doniesień z Monachium miał posłuchanie u Króla Bawarskiego d. 21. z. m. Król. Szwecki Kanclerz Dworu, Hrabia Wetterstedt, iako nadzwyczayny Poseł, by oznaymić mu o zaszłych w Eichstadzie związkach d. 8. między Szwedzkim Następcą Tronu, Oskarem i Józefiną, Xiężniczką Leuchtenbergu i Eichsztadu.

Reskryptem do Cenzorów w Lipsku zakazano drukować wszelkie pisma wykraczaiące w prywatnych kłótniach przeciw osobistości, chociażby w samey istocie żadnych prawdziwych nie zawierały obrażeń.

Od brzegów Menu z d. 14. Listopada. — Hrabia Einsiedel, Poseł Saski w Monachium, przyiechał d. 9. b. m. uroczyście do Zamku i prosił Króla Bawarskiego o rękę Xiężniczki Amalii Augusty dla Xiążęcia Saskiego Jana. Nazaiutrz wieczorem odprawił się obrządek ślubu w kaplicy nadworney. Xiążę Bawarski Karol zastępował nieobecnego małżonka. Zaraz potém Hrabia Reuss, Jenerał Porucznik Bawarski, wyiechał z obrączką ślubną do Xiążęcia Saskiego Jana bawiącego w Dreźnie.

Szwecyia i Norwegiia.

Z Chrystyianii d. 3. Października. — D. 30. z. m. wieczorem przybył tu Król Jegomość. Miasto było oświecone; most Watterlauchi ozdobiony był bramą honorową. Odpowiadaiąc na mowę, którą w imieniu Seymu miał urzęduiący Sibbern d. 1. b. m., rzekł Król Jegomość między innemi: »Jeżeli Mosci Panowie, ich widoki przy obradach z moiemi zgadzać się nie będą, okażę uszanowanie ku waszym konstytucyynym prawom i nigdy z niechęcią słuchać nie będę wolnego wyrażania się waszych mniemań. Nigdy nie powezmę téy myśli, że różnica zdań między nami inny ma powód, nie miłość Oyczyzny. Sądziłem, że to będzie korzystną rzeczą dla Norwegii, ieżeli we własném łonie znaydzie tę pomoc, iaką okoliczności żądaią i ile można starać się będzie o to, by uniknęła podległości obcych. I to także mniemałem, że do osiągnienia tego zamiaru, tych tylko powinniśmy używać środków pomocy, które posiadamy. Jeżeliby zaś stan kupiecki obiawiał się, że bank pożycza kraiowi; ieżeli wy Mości Panowie, mielibyście mieć obawę względem tego, by ztąd upadek waszych papierów nie nastąpił, natenczas żadną miarą przy Moiém mniemaniu obstawać nie myślę. Rozumié się, że nie iestém za ową roczną pożyczkę wyczerpuiącą maiątek narodowy, lecz dam chętnie pozwolenie Moie na tę iedyną pożyczkę, którą wypełniacie obowiązki wasze ku Danii. Utrzymamy ią pod korzystnemi warunkami, wiém ia, że mamy źródła, z których dług ten w przeciągu lat trzydziestu zapłacić możemy. Nie życzę sobie żadnego mieć wpływu do waszych postanowień: Wypełnię iedynie Moię Królewską powinność i skł nnosei Moiego serca uczynię zadosyc, kiedy rad Moich wam iako przyiaciel i oyciec udzielam, a iestem zupełnie przekonany, że czystości Moich mniemań zapoznać nie zechcecie.«

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.